

ALE KOMMUN

VA-plan

Etapp 2 VA-strategi

VA-översikt

del 1

VA-strategi

del 2

VA-program

del 3

Innehåll

1 Inledning	3
1.1 VA-översikt.....	4
1.2 VA-strategi	5
1.3 VA-program	5
1.4 Uppdatering av VA-strategin	5
2 Vision	6
3. Ställningstaganden för att uppfylla visionen	7
3.1 Övergripande ställningstaganden	7
3.2 Klassning av VA-typområden	9
3.3 Ställningstaganden för Enskilt VA-område, VA-bevakningsområde, VA-utredningsområde.....	11
3.4 Ställningstaganden för VA-utbyggnadsområde.....	12
3.5 Ställningstaganden för Allmänt VA-område	13
3.6 Ställningstaganden för Dagvatten	14
3.7 Ställningstaganden för Samarbete och kommunikation	15
Ordlista	16

1 Inledning

Ale kommun har beslutat att ta fram en VA-plan som en del i kommunens arbete för att upprätthålla en hållbar utveckling av VA-försörjningen.

VA-försörjning omfattar produktion och tillförsel av dricksvatten samt avledning och rening av spillvatten och dagvatten både inom och utanför nuvarande verksamhetsområde för allmänt VA.

Ett mer övergripande mål med VA-planen är att minska miljöbelastningen och möjliggöra för en långsiktigt hållbar bebyggelseutveckling i kommunen. VA-planen ska med andra ord resultera i att åtgärder genomförs på ett metodiskt och effektivt sätt.

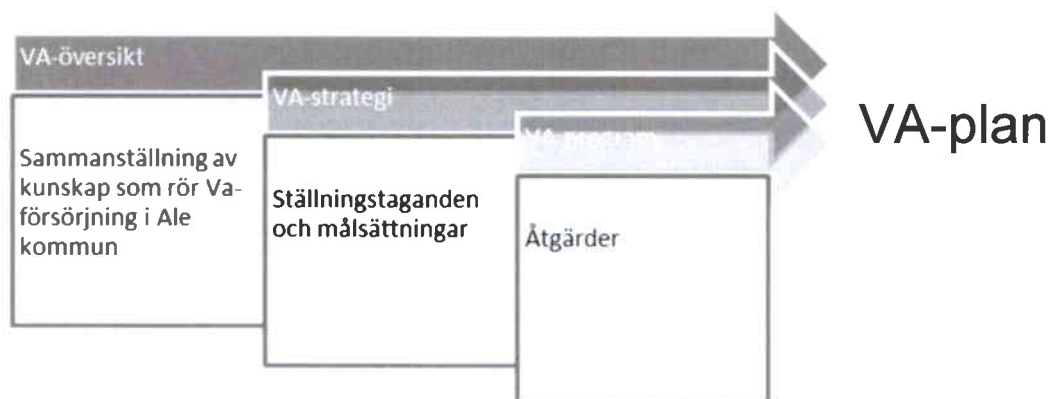
VA-planen ska vara ett underlag för kommunens budgetarbete och införlivas i arbetet med ny översiktsplan.

VA-planen består av tre etapper där detta dokument utgör den andra och kallas för VA-strategi. Den första etappen kallas för VA-översikt och är en sammanställning av väsentlig fakta kring allmän och enskild VA-försörjning samt andra faktorer som påverkar denna. Exempel på sådana faktorer är lagstiftning, naturgivna förutsättningar, förväntad samhällsutveckling m.m.

Den andra etappen består av vision och ställningstagande för kommunens VA-försörjning. Dessa har bl sprungits ur den workshop som hölls för kommunens tjänstemän och politiker tillsammans med SWECO den 13:e maj 2015.

Den tredje etappen kallas för VA-program och skall innehålla de åtgärder som krävs på kort och lång sikt för att uppfylla de visioner som finns i VA-strategin.

Arbetet med att ta fram VA-strategin har skett förvaltningsövergripande och i samarbete med Sweco.

1.1 VA-översikt

VA-översikten är en sammanställning av känd kunskap som påverkar den nuvarande och framtida VA-försörjningen i Ale kommun. Stor tyngd läggs på den befintliga allmänna VA-anläggningen, olika typer av enskilda anläggningar samt samlad bebyggelse (grupper av bebyggelse där det i framtiden kan finnas behov av förändrad VA-struktur). Utöver detta berörs även en mängd omvärldsfaktorer som direkt eller indirekt berör VA-försörjningen. Exempel på detta är lagstiftning, krav från myndigheter, förväntad bebyggelse-utveckling, naturvärden, status på recipienter etc.

Arbetet med VA-översikten har skett förvaltningsövergripande och Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott har lämnat synpunkter om viktiga aspekter att ta upp under en workshop 13/5 2015. Under arbetet med VA-översikten har ett antal aspekter dykt upp som bedöms viktiga att hantera i etapp 2 – VA-strategi och etapp 3 – VA-program. Dessa aspekter är:

- Det finns stort behov av långsiktig transparent planering i kommunens arbete med VA-frågor inom och utom allmänt VA-område. Fördelarna med detta bedöms vara flera:
  1. Det skapar en tydlighet inom kommunen samt utåt till fastighetsägare, exploitörer och andra, vad som gäller nu och inom överskådlig framtid för olika områden.
  2. Det möjliggör en långsiktigt hållbar ekonomisk, miljömässig och teknisk planering.
  3. Det skapar rimliga förväntningar på kommunen.
  4. Det kan medföra att det är kommunen själv som avgör var och när det finns behov av att bygga ut den allmänna VA-anläggningen.
  5. Det medför att resurserna används där de gör mest nytta.
  6. Det medför förbättrat tillstånd i recipienter och en säkrare råvattenkälla.
- Tillskottsvatten till det kommunala nätet är en stor utmaning som kommunen har arbetat mycket med och som kvarstår i framtiden.
- Det behöver tydliggöras vad som gäller när den allmänna VA-anläggningen byggs ut, både vad gäller ekonomiska och ansvarsmässiga förhållanden.
- Dagvattenfrågan är en ständig utmaning i Ale kommun.
- Ale kommun får allt sitt dricksvatten från Göta älv. Råvattnet kommer från två intag men samma recipient vilket kan vara sårbart. Detta innebär att det behöver skyddas och möjlighet till reservvattenförsörjning bör övervägas.
- Systematiskt samlad information om dricksvattenkvalitet utanför det allmänna VA-området saknas för kommunen som helhet.
- Det finns behov av att tydliggöra vad som gäller för enskilda anläggningar i väntan på att kommunalt VA byggs ut.
- Många av kommunens vattendrag har problem med övergödning, påverkan från avlopp är en starkt bidragande orsak. Vattenmyndighetens åtgärdsprogram ställer krav på kommunen att vidta åtgärder.
- Åtgärdstakten på enskilda avlopp är väldigt låg i Ale kommun. Den låga åtgärdstakten medför att påverkan på yt- och grundvatten från de enskilda avloppen ökar kontinuerligt, det borde vara tvärt om.
- Det finns ett antal områden med viss samlad bebyggelse i kommunen. Många av dessa ligger långt ifrån den allmänna VA-försörjningen. En systematisk genomgång av dessa områden är nödvändig för framtiden.
- Om behovet för samlade lösningar är stort utanför verksamhetsområdet finns ett antal olika lösningar såväl tekniskt som organisatoriskt. Kommunen bör i det fortsatta arbetet belysa detta och om möjligt välja ett huvudspår för hur man hanterar frågan.
- Samverkan och samförstånd kring VA-frågor i samhällsbyggnadsprocessen bör utvecklas.

1.2 VA-strategi

Detta dokument utgör Ale kommuns VA-strategi och är den andra etappen av tre i Ale kommuns VA-plan.

I VA-strategin anges hur man i Ale kommun ska agera för att på bästa sätt, givet de förutsättningar som finns i kommunen, uppnå en dricksvatten- och avloppsförsörjning som är hållbar i framtiden.

Beslut som kommunen fattar framöver och som gäller försörjning av vatten och avlopp i Ale kommun ska grundas på de ställningstaganden som finns i VA-strategin. Kunskap om vad som fungerar bra och mindre bra idag samt vilka krav som ställs från myndigheter ska också utgöra underlag för besluten. Detta sammantaget ska sedan avgöra vilka åtgärder som behöver göras och i vilken ordning.

Genom att följa VA-strategin i alla beslut som fattas rörande VA-försörjning avser Ale kommun att nå den vision som beskrivs i VA-strategin, vilket kan sammanfattas i en framtida hållbar dricksvatten- och avloppsförsörjning.

VA-strategin innehåller en **vision** för VA-försörjningen i Ale år 2025. Denna har tagits fram inom ramen för strategiarbetet och med utgångspunkt i Ale kommuns övergripande vision – Lätt att leva. För att visionen ska uppnås behöver beslut som rör VA-försörjningen styras med hjälp av **ställningstaganden**. VA-strategins ställningstaganden ska säkerställa att alla delar i kommunens organisation i sitt övergripande arbete liksom inom sina respektive ansvarsområden arbetar för att nå fram till visionen för VA-försörjningen i kommunen år 2025. Detta faller även in under ramen för Ale kommuns vision - Lätt att leva.

Ställningstaganden och visionen i VA-strategin har sin grund i de slutsatser som drogs inom arbetet med VA-översikten.

1.3 VA-program

I VA-programmet, som är nästa etapp i kommunens VA-planering, ska strategins vision och ställningstaganden ligga till grund för formulering av åtgärder för all typ av dricksvatten- och avloppsförsörjning i Ale kommun. Vissa av åtgärderna kommer att kopplas till geografiska områden och för alla åtgärder ska det finnas en angiven tidsperiod för när åtgärden ska utföras.

Både VA-strategin och VA-programmet är viktiga underlag för kommunens översiktsplanering och innehållet i dessa hör ihop med hur Ale kommun resonerar kring andra frågor som rör kommunens utveckling.

1.4 Uppdatering av VA-strategin

För att VA-planen ska vara ett användbart underlag och riktmärke för kommunens arbete med VA-försörjning och översiktlig planering behöver den hållas aktuell. Uppdatering av VA-plan sker minst i samband med aktualisering av kommunens översiktsplan samt vid behov däremellan. VA-strategin ska aktualitetsförklaras under varje mandatperiod.

2 Vision

Visionen är en beskrivning av hur det är i ett framtida läge, när Ale kommun har uppfyllt och lever efter de ställningstaganden som anges i VA-strategin. Ale kommuns vision av den framtida dricksvatten- och avloppsförsörjningen är:

- **Alla invånare i Ale kommun har en trygg och långsiktigt hållbar dricksvatten- och avloppsförsörjning.**
- **Dagvatten lyfts fram för att skapa funktionella system som berikar miljön för människor och djur samtidigt som de minimerar utsläppen.**
- **Ale kommun utvecklar ett väl fungerande samarbete kring VA-frågor mellan samtliga berörda enheter inom kommunen.**
- **Ale kommun samverkar med andra kommuner till exempel inom Göteborgsregionens Kommunalförbund i alla aspekter rörande dricksvatten- och avloppsförsörjning.**
- **Dricksvatten och avloppsförsörjningen i Ale kommun genomsyras av långsiktig hållbarhet miljömässigt, socialt och ekonomiskt.**

3. Ställningstaganden för att uppfylla visionen

För att visionen skall bli verklighet under perioden fram till 2025 behöver Ale kommun leva upp till de ställningstaganden som framgår nedan:

- **Arbetet med VA-plan för Ale kommun slutförs tidigt under perioden. Målet är att planen innehåller samtliga åtgärder som behöver vidtas inom den framtida dricksvatten- och avloppsförsörjningen inom överskådlig tid samt att den pekar ut vilken typ av VA-lösning som är aktuell inom samtliga områden i kommunen på ett sätt som enkelt för allmänhet, exploatörer och andra intressenter att ta till sig.**
- **Statusen på det kommunala ledningsnätet förbättras ständigt under perioden. Ambitionen är att den genomsnittliga utbytestakten ska vara mellan 75 och 95 år under slutet av perioden och hållas därefter.**
- **Kontinuerligt arbete med felsökning på dricksvattennätet leder till att svinnet minskar.**
- **Ett intensivt arbete med att åtgärda felkopplingar till den kommunala anläggningen sker. Målet är att samtliga felkopplingar identifieras under perioden.**
- **Trenden med de enskilda avloppsanläggningarnas ökande belastning på yt- och grundvattenrecipenter bryts. Ambitionen är att 20-30 års genomsnittlig åtgärdstakt skall uppnås under perioden och hållas därefter. Varje anläggning bedöms individuellt.**
- **Ale kommun utför de åtgärder som riktas mot kommunen av Vattenmyndigheten Västerhavet och som rör dricksvatten- och avloppsförsörjning under perioden. Målet är att Ale kommun bidrar till att god ekologisk och kemisk status uppnås i samtliga vattenförekomster inom kommunen.**

3.1 Övergripande ställningstaganden

Ska tillämpas på både politikernivå- och tjänstemannanivå. Säkerställa att alla delar i kommunens organisation i sitt övergripande arbete jobbar tillsammans för att nå fram till visionen för dricksvatten- och avloppsförsörjningen.

Allt arbete som rör dricksvatten- och avloppsförsörjning i kommunen ska utgå från följande ställningstaganden.

1. Alla fastigheter i kommunen med behov av vatten- och avloppsförsörjning ska ha en godkänd avloppsförsörjning och tillgång till dricksvatten av god kvalitet och tillräcklig mängd.
2. Kommunens arbete med VA-försörjning ska ske enligt en tydlig fördelning av roller och ansvar samt utifrån en tydlig beslutsstruktur.
3. Samverkan med andra kommuner, främst inom Göteborgsregionens Kommunalförbund, ska vara ett alternativ som beaktas inför beslut och åtgärder i VA-försörjningen. Hänsyn skall tagas till Vattenförsörjningsplanen för Göteborgsregionen, GR.

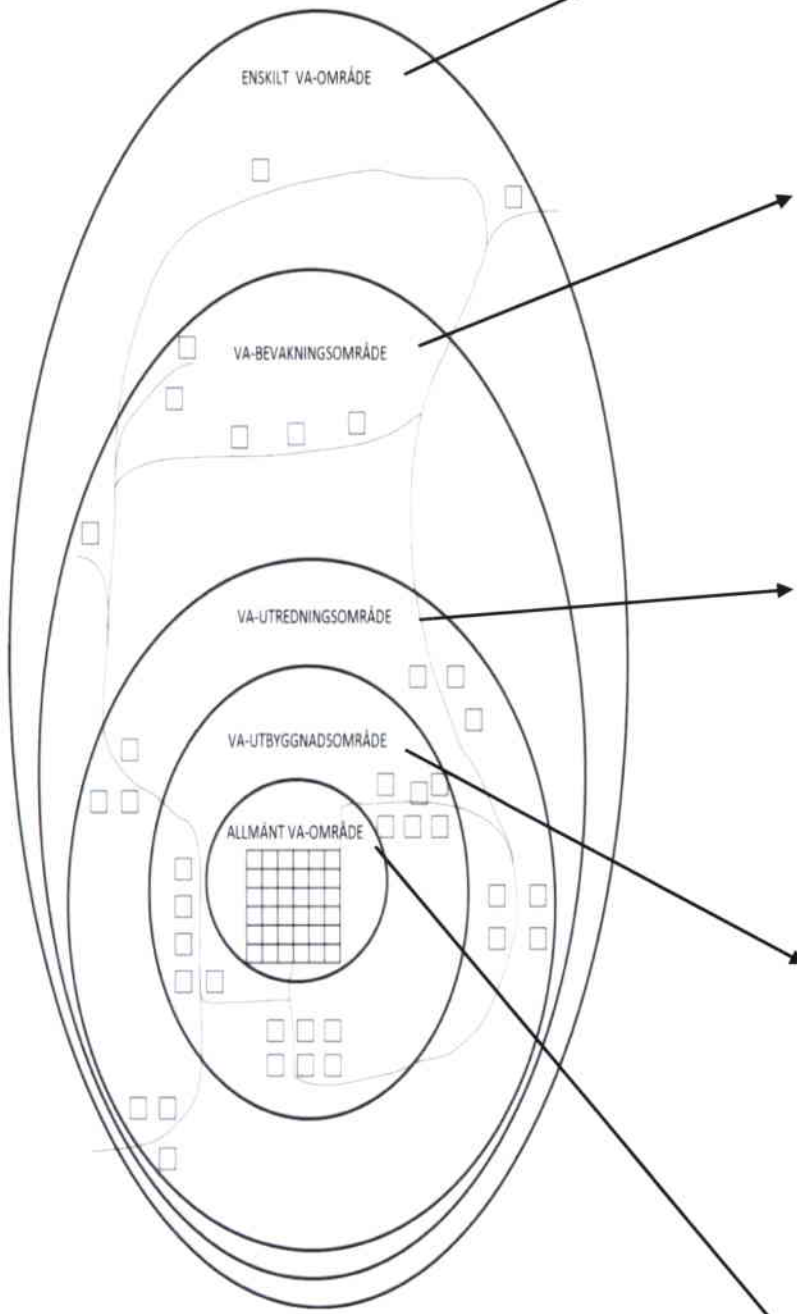
4. Utbyggnad av den allmänna VA-försörjningen ska ske utifrån en långsiktig plan som skapas i samklang med utvecklingen av den bebyggda miljön och med hänsyn till människors hälsa och miljön.
5. Byggnation och exploatering inom kommunen ska beakta säkerställande av en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning, med hänsyn till hälsa, miljö och ekonomi.
6. VA-försörjningen ska anpassas med hänsyn till hydrologiska variationer såsom torka och översvämning, klimatförändringar, vattens status och samhällets utveckling.
7. Kommunen ska ha en långsiktig ekonomisk planering som innefattar nödvändiga investeringar såväl inom som utanför befintligt verksamhetsområde för allmänt VA. Behovet av investeringar i VA-försörjningen i kommunen ska vara tydligt för alla berörda.
8. Det ska vara tydligt när VA-försörjningen bekostas av VA-kollektivet, skattekollektivet respektive av enskilda verksamhetsutövare.
9. Kommunen ska söka efter och där så är lämpligt tillämpa kretsloppsanpassade lösningar för alla steg i vatten- och avloppsförsörjningen, både inom och utanför verksamhetsområdet för allmän VA-försörjning.
10. Ansvarsfördelningen för dagvattenhantering mellan olika delar i kommunens organisation och övriga berörda aktörer ska vara tydlig. Kommunen ska eftersträva att investeringar inom vatten- och avloppsförsörjning ger största möjliga nytta i förhållande till kostnaden.

3.2 Klassning av VA-typområden

I syfte att skapa tydlighet kring hur kommunen hanterar VA-frågan i områden med mer eller mindre tät och omfattande bebyggelse, såväl inom sin egen organisation som i kommunikation med invånare, till exempel vid olika planeringsfaser och vid myndighetsutövning, finns skäl att dela in dessa områden i olika kategorier, med avseende på vilken typ av VA-försörjning som kan förväntas gälla framöver.

11. Alla fastigheter i kommunen med behov av vatten- och avloppsförsörjning ska vara klassade som något av följande VA-typområden, se figur nedan.
  - a. Allmänt VA-område
  - b. VA-utbyggnadsområde
  - c. VA-utredningsområde
  - d. VA-bevakningsområde
  - e. Enskilt VA-område
12. Klassning av VA-typområden görs utifrån vilket behov som finns av förändrad VA-struktur och vilken möjlighet som finns att ansluta området till allmän VA-försörjning.
13. Kommunen ska tydligt kommunicera till medborgarna vilka områden som utgör VA-utbyggnadsområde, VA-utredningsområde, VA-bevakningsområde och enskilt VA-område, grunderna för detta samt vad det innebär.

Enskilt VA-område är ett område som idag har enskild VA-försörjning och sannolikt inte har behov av en förändrad VA-struktur utan kommer att fortsätta att ha enskild försörjning.

VA-bevakningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som sannolikt inte har behov av en förändrad VA-struktur. Bevakning av området behövs för att följa om behovet av en förändrad VA-struktur förändras över tid beroende på bl.a. utveckling av samhället eller ändrade förutsättningar för en miljö- och hälsomässig VA-försörjning.

VA-utredningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som kan ha behov av en förändrad VA-struktur. Utredning behöver utföras för att visa vilket behov som finns samt vilka möjligheter som finns för att förbättra situationen.

VA-utbyggnadsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som har behov av en förändrad VA-struktur. VA-utbyggnadsområden uppstår när kommunen har fattat beslut om anslutning till kommunalt VA, via avtal eller fattat beslut om verksamhetsområde samt när i tid utbyggnaden ska ske.

Allmänt VA-område är ett område som ligger inom verksamhetsområde för allmän VA-försörjning och där Ale kommun är huvudman för vatten – och/ eller avloppsförsörjningen.

Ankom: 2016-04-06 Ärende: KS.2015.285 Handling: 708526

3.3 Ställningstaganden för Enskilt VA-område, VA-bevakningsområde, VA-utredningsområde

Ställningstagande för Enskilt VA-område, VA-bevakningsområde och VA-utredningsområde skall huvudsakligen tillämpas på tjänstemannanivå och inom respektive verksamhets ansvarsområde.

Ställningstagandena ska utgöra stöd vid verksamhetsplanering och strategiska beslut. Tillämpningen av ställningstaganden inom Enskilt VA-område, VA-bevakningsområde och VA-utredningsområde rör främst verksamhet Miljö i Ale kommun. Andra delar i organisationen kan också beröras av ställningstagandena genom samverkan med verksamhet Miljö.

14. Den genomsnittliga åtgärdstakten för enskilda avloppsanläggningar behöver öka kraftigt. På sikt behöver den genomsnittliga åtgärdstakten vara 20-30 år.
15. Varje enskild avloppsanläggning prövas individuellt med hänsyn till förhållanden i omgivningen och anläggningens status.
16. Standarden på enskilda VA-anläggningar ska vara känd av såväl tillsynsmyndigheten som av berörda fastighetsägare.
17. Klassning av enskilt VA-område, VA-bevakningsområde och VA-utredningsområde ska baseras på behov av förbättrad VA-lösning med avseende på miljö- och hälsoskyddsaspekter samt på samhällets utveckling.
18. För varje VA-utredningsområde ska både enskild och allmän vatten- och avloppsförsörjning utredas.
19. Krav på enskilda VA-anläggningar och inventering av enskilda avloppsanläggningar ska beakta klassningen av VA-planområden, när i tid en förändrad VA-struktur är aktuell, vilken status befintlig anläggning har och vilket behov som finns på den enskilda fastigheten.
20. Byggnation på landsbygden ska beakta säkerställande av en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning, med hänsyn till hälsa, miljö och ekonomi.
21. Större enskilda vattentäkter ska ha ett långsiktigt vattenskydd.

3.4 Ställningstaganden för VA-utbyggnadsområde

Ställningstagande för VA-utbyggnadsområde skall huvudsakligen tillämpas på tjänstemannanivå och inom respektive verksamhets ansvarsområde.

Ställningstagandena ska utgöra stöd vid verksamhetsplanering och strategiska beslut. Tillämpningen av ställningstaganden inom VA-utbyggnadsområde rör främst sektor samhällsbyggnad. Andra delar i organisationen, såsom Mark- och exploateringsenheten, kan också beröras.

22. Klassning och prioritering av VA-utbyggnadsområde ska baseras på;
  - a. Behov av förbättrad VA-lösning med avseende på miljö- och hälsoskyddsaspekter samt samhällets utveckling.
  - b. Möjlighet att införliva området i verksamhetsområde för allmänt VA.
23. I VA-utbyggnadsområden ska det vara tydligt för den enskilde vilka krav kommunen ställer på avloppsanläggningar i väntan på förändrad VA-struktur. Kraven ska beakta när i tid en förändrad VA-struktur planeras, vilken status befintlig anläggning har och vilket behov som finns på den enskilda fastigheten.
24. Inför samråd om detaljplan ska det vara klarlagt om VA-försörjningen ska vara allmän eller enskild. Beslut om allmän eller enskild VA-försörjning ska fattas samtidigt som detaljplan antas. Verksamhetsområde kan fastställas i ett senare skede.
25. Där verksamhetsområde för allmänt VA byggs ut ska VA-huvudmannen ansvara för VA-utbyggnaden.
26. VA-utbyggnad i område som ansluts till allmänt VA ska dimensioneras så att all befintlig och planerad bebyggelse kan anslutas.
27. Vid avtalsanslutning ska kommunen, utifrån behovet (samhälle, miljö och hälsa) i det aktuella området, avtala hur stor andel av berörda fastigheter som minst behöver anslutas och ett datum då anslutningarna ska vara utförda.
28. Vid avtalsanslutning finansieras VA-utbyggnaden, från anslutningspunkten, av ekonomisk förening, av samfällighet, annan juridisk person eller privatperson.

3.5 Ställningstaganden för Allmänt VA-område

Ställningstaganden för *Allmänt VA-område* skall huvudsakligen tillämpas på tjänstemannanivå och inom respektive verksamhets ansvarsområde.

Ställningstagandena ska utgöra stöd vid verksamhetsplanering och strategiska beslut. Tillämpningen av ställningstaganden inom *Allmänt VA-område* rör främst verksamhet Teknik. Andra delar i organisationen kan också beröras av ställningstagandena genom samverkan med verksamhet Teknik.

29. Risken för sabotage på den allmänna dricksvattenförsörjningen ska minimeras.
30. Allmänna dricksvattentäkter ska ha ett fullgott vattenskydd som säkerställer råvattenkvalitet och kvantitet.
31. Det ska finnas beredskap avseende såväl utrustning som manskap och kompetens för händelse av driftstörning i den allmänna VA-försörjningen.
32. Den allmänna VA-verksamheten ska ha en långsiktig planering för förnyelse- och underhåll av allmänna VA-anläggningen som säkerställer en god funktion med hänsyn till nuvarande och kommande generationer.
33. Påverkan på den allmänna VA-anläggningen som orsakas av översvämning, skyfall och torra ska beaktas i samhällsplaneringen.
34. Befintliga allmänna VA-anläggningar ska säkerställas så att funktionen bibehålls vid översvämning, skyfall eller torra.
35. Inom allmänt VA-område ska tillgång till reservvattenförsörjning, motsvarande normalbehovet eftersträvas hos alla abonnenter.
36. Inom allmänt VA-område ska nödvattenförsörjning kunna etableras.
37. Inom allmänt VA-område ska mängden tillskottsvatten och dräneringsvatten i spillvattenledningar i största möjliga mån exkluderas.
38. Den allmänna VA-verksamheten ska ha en förutsägbar taxeutveckling genom långsiktig ekonomisk planering för att klara kommande behov i VA-anläggningar och VA-ledningsnätet.

3.6 Ställningstaganden för Dagvatten

Ale kommun har sedan tidigare en dagvattenpolicy som är antagen av kommunfullmäktige. De ställningstaganden för dagvatten som presenteras här är i sin helhet hämtade från dagvattenpolicyn.

Ställningstaganden för *Dagvatten* skall huvudsakligen tillämpas på tjänstemannanivå och inom respektive verksamhets ansvarsområde. Ställningstagandena ska utgöra stöd vid verksamhetsplanering och strategiska beslut. Tillämpningen av ställningstaganden inom *Dagvatten* rör främst sektor samhällsbyggnad. Andra delar i organisationen, såsom Mark- och exploateringsenheten kan också beröras.

39. Den naturliga vattenbalansen ska eftersträvas.
40. Dagvattensystem ska utformas så att man undviker skadliga uppdamningar vid kraftiga regn.
41. Dagvattensystem ska utformas så att en så stor del som möjligt av föroreningarna avskiljs och bryts ner under vattnets väg till recipienten.
42. Markyta måste avsättas för omhändertagande av dagvatten redan i planeringsskedet.
43. Föroreningar av dagvatten ska begränsas vid källan.
44. Dagvattensystem skall utformas med hänsyn till platsens förutsättningar, dagvattnets föroreningsgrad och recipientens känslighet.
45. Ledningar ska dimensioneras med hänsyn till framtida klimatförändringar.
46. Dagvatten ska hanteras som en resurs som berikar bebyggelsemiljön med avseende på upplevelser, rekreation, lek, naturvärden och biologisk mångfald.

3.7 Ställningstaganden för Samarbete och kommunikation

Tillämpning av riktlinjer inom *Samarbete och kommunikation* rör alla delar i kommunens organisation som har beröring med vatten- och avloppsförsörjningen.

47. Berörda delar i kommunens organisation ska utveckla samarbetet i frågor som rör VA-försörjningen.
48. Kommunen ska ha en tydlig och enhetlig kommunikation kring frågor som rör vatten- och avloppsförsörjning såväl inom kommunens organisation som mellan kommunen och invånarna.
49. Kommunen ska verka för ökad medvetenhet hos invånarna i frågor som rör vatten- och avloppsförsörjning.

Ordlista

Allmän VA-anläggning är en anläggning för försörjning av vatten eller avlopp som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande över och som har anordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV). De samlade VA-anläggningarna inom en kommuns gränser, för vilka en kommun är huvudman, benämns "Den allmänna VA-anläggningen".

Allmänt VA-område är ett område som ligger inom verksamhetsområde för allmän VA-försörjning och där Ale kommun är huvudman för vatten- och/eller avloppsförsörjning.

Avlopp är samlingsnamn för spillvatten, dagvatten samt dränvatten.

Avtalsanslutning innebär att en eller flera fastigheter är anslutna till det allmänna dricks- eller spillvattennätet och har ett avtal som styr nyttjandet av tillhandahållna VA-tjänster. Fastigheter med avtalsanslutning ligger inte inom verksamhetsområde för allmänt VA.

Dagvatten är ytligt avrinnande regn-, spol- och smältvatten.

Dräneringsvatten (dränvatten) är markvatten och grundvatten som samlas upp och tas omhand i en dräneringsledning.

Enskild VA-anläggning är en anläggning eller annan anordning för försörjning av vatten eller avlopp som kommunen inte äger. Enskilda anläggningar kan finnas för en enskild fastighet, för flera fastigheter tillsammans eller för samfälligheter och föreningar. En enskild VA-anläggning kan avse såväl ledningar som en lokal lösning för produktion av dricksvatten eller rening av avloppsvatten. En enskild VA-anläggning kan vara ansluten till det allmänna dricks- eller spillvattennätet via avtalsanslutning.

Enskilt VA-område är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som inom överskådlig framtid inte har behov av en förändrad VA-struktur utan kommer att fortsätta ha enskild försörjning.

Förnyelsetakt är ett mått på hur lång tid det tar att genomföra omläggning och/eller renovering av hela ledningsnätet.

Huvudman är den som äger en VA-anläggning. Ale kommun är huvudman för den allmänna VA-anläggningen.

Genomsnittlig åtgärdstakt för enskilda avloppsanläggningar är den takt med vilken anläggningarna byts ut eller uppdateras så att de lever upp till Miljöbalkens krav på rening. Eftersom det är en genomsnittlig takt så är det ett medelvärde för samtliga anläggningar i kommunen sett till ett specifikt år. Havs- och vattenmyndigheten har pekat ut att den genomsnittliga åtgärdstakten bör vara 5% (20 år).

Kretsloppsanpassning innebär att VA-försörjningen ska anpassas så att vatten och näringsämnen som är en del av VA-försörjningen förs tillbaka till sina kretslopp så lokalt som möjligt samt att de material som används och de resurser som uppkommer är en del av ett kretslopp, där återanvändning eller återvinning eftersträvas.

Nödvatten är vatten för dryck, matlagning och personlig hygien som distribueras utan att nyttja det ordinarie ledningsnätet. Det kan istället ske med tankar eller tankbilar.

Reservvatten är dricksvatten som distribueras via det ordinarie ledningsnätet men från annan produktionsanläggning än den ordinarie.

Spillvatten är vatten från hushåll (toalett, bad/dusch, disk och tvätt) och andra verksamheter (industrier, biltvättar och dylikt).

Tillskottsvatten är det vatten som utöver spillvatten finns i spillvattenledningar. Tillskottsvatten kan bestå av anslutet dagvatten, anslutet dräneringsvatten, samt vatten som läcker in från marken om

ledningarna inte är täta. Tillskottsvattnets andel kan i många fall vara mycket stor, i extrema fall flera gånger större än mängden spillvatten.

VA-anläggning är en anordning för att försörja en fastighet eller bebyggelse med vatten- och avlopp. I begreppet VA-anläggning ingår både ledningar och pumpar för transport av vatten och avlopp, samt anordningar för produktion av dricksvatten och rening av avloppsvatten.

VA-bevakningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som sannolikt inte har behov av en förändrad VA-struktur. Bevakning av området behövs för att följa om behovet av en förändrad VA-struktur förändras över tid beroende på bl.a. utveckling av samhället eller ändrade förutsättningar för en miljö- och hälsomässig VA-försörjning

VA-utbyggnadsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som har behov av en förändrad VA-struktur. VA-utbyggnadsområden uppstår när kommunen har fattat beslut om anslutning till allmänt VA via avtal eller verksamhetsområde, samt när i tid utbyggnaden ska ske.

VA-utredningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som kan ha behov av en förändrad VA-struktur. Utredning behöver utföras för att visa vilket behov som finns samt vilka möjligheter som finns för att förbättra situationen.

Verksamhetsområde är ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt definierat område, inom vilket kommunen är huvudman för vatten- och/eller avloppsförsörjning. Inom verksamhetsområdet gäller kommunal VA-taxa.